

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Lausuntopyyntönne 6.4.2020, O 5/2019 vp Tulevaisuusvaliokunnan selvityshankkeet 2019 - 2023,
kokous 6.5.2020

Kuntien toimenpiteitä yritysten auttamiseksi pandemiakriisin yli

Kuntien ja kuntaomisteisten kehitysyhtiöiden yritysneuvojat ovat keskeisessä asemassa, kun yritykset hakevat apua toimintansa sopeuttamiseen korona-epidemian aiheuttamaan tilanteeseen. Yhteydenotot yritysneuvontaan ovat kasvaneet ja normaalien kehittämistoimien sijasta nyt tuetaan yrityksiä akuutissa kriisitilanteessa. Yritysneuvonnan keskeinen sisältö on auttaa yrityksiä Business Finlandin, Finnveran, Elyjen ja kuntien kautta haettavissa olevien tukien hyödyntämisessä ja yritystoiminnan sopeuttamistoimien suunnittelussa.

Kunnat ovat tässä akuutissa tilanteessa ottaneet vastuuta yksinyrittäjille suunnatun valtion rahoittaman tuen jakamisessa. Tilanne on poikkeuksellinen ja vaatii kunnilta notkeutta organisoida nopeassa aikataulussa tukeen liittyvä viestintä ja neuvonta, tukihakemusten vastaanotto, tuen myöntäminen ja raportointi. Kunnat ovat myös tällä tavalla valmiit osallistumaan toimenpiteisiin koronakriisin ylipääsemiseksi. Yritysrajapinnan hyvä tuntemus antaa kunnille edellytykset onnistua tässä tehtävässä.

Kunnat ovat tulleet vaikeuksissa olevia yrityksiä vastaan myös antamalla kunnan vuokratiloissa toimiville yrityksille vuokratukia ja lisää maksuaikaa yritysten muista maksuista. Voimassa olevia hankintasopimuksia on jouduttu tässä poikkeuksellisessa tilanteessa käymään monelta osin läpi etsien puolin ja toisin mahdollisimman hyviä ratkaisumalleja. Joitakin hankintoja on tietoisesti aikaistettu helpottaakseen muun kysynnän romahtamisesta aiheutuvaa tilannetta yrityksissä. Useat kunnat ovat myös suunnittelemassa omia erillisiä pieniä rahallisia avustuksia ja lainoja yritysten akuutin tilanteen helpottamiseksi.

Koronapandemia aluekehityksen näkökulmasta:

Koronakriisin lyhyen tähtäimen vaikutukset tuntuvat koko maassa erityisesti elinkeinopohjaltaan vahvasti palvelualoihin nojautuvilla ja yksipuolisen elinkeinorakenteen alueilla. Myös teollisuustuotannon vähenemisestä johtuvat vaikutukset erityisesti alihankintaketjuihin ovat merkittävät. On myös todennäköistä, että tuotannonalojen rakennemuutos kiihtyy hetkellisesti, joskin rakennemuutos on aluetalouksissa jatkuvasti käynnissä oleva elinkeinoja ja tuotannonaloja uudistava muutosvoima. Mikäli kriisistä toipuminen pitkittyy, myös ihmisten hakiessa uusia työmahdollisuuksia muuttoliike suuriin kaupunkeihin ja maakuntakeskuksiin tullee pysymään samalla tasolla tai jopa kiihtymään, millä on osaltaan alueellista eriytymistä lisäävä vaikutus.

Lyhyen tähtäimen toimina on huhtikuussa 2020 eri alueilla käynnistetty kohdennettuja rahoitushakua kehittämistoimiin koronakriisin elinkeinovaikutusten taittamiseksi. Näillä varoilla ei tueta yksittäisten yritysten toimintaa. ELY-keskukset ja mm. Business Finland vastaavat yksittäisille yrityksille jaettavista tuista. Maakunnissa jaossa olevat elinkeinopoliittiseen kehittämistoimintaan tarkoitetut määrärahat ovat määrällisesti pieniä (jaossa oleva tukirahoitus vaihtelee 1 miljoonan euron ja muutamien satojen tuhansien eurojen välillä) mutta niillä on mahdollisuus vahvistaa muutosjousta- vuutta ja edistää elinkeinojen rakennemuutosta. Tukea osoitetaan myös alueesta riippuen kohdennetusti mm. kulttuurialan toimijoille.

Pitkällä tähtäimellä ratkaisevaa on, kuinka hyvin koronakriisin elinkeino- ja työllisyyskehitykselle aiheutuneiden negatiivisten vaikutusten jälkihoidossa onnistutaan. Mm. Lapin matkailuelinkeinon elpymistahdilla on merkittävä vaikutus aluetalouteen. Myös panostukset erilaisiin yritysten toimintaympäristöjen ja erilaisten innovaatioympäristöjen kehittämiseen ovat tärkeitä uuden suunnan hakemisessa, samoin osaamisen vahvistamista edistävät toimet.

Mitkä ovat parhaat vaihtoehdot työttömien toimeentulosta huolehtimiseen, kun työttömyys on vaarassa merkittävästi lisääntyä mahdollisen konkurssiaallon seurauksena?

Lyhyellä aikavälillä

Ensisijaista on kriisin aikana ja poikkeusolojen päätyttyä turvata työttömäksi jääville joustava pääsy ensisijaisen sosiaaliturvan piiriin. Toimeentulo on mahdollisimman kattavasti turvattava kaikille - myös poikkeusoloissa. Jos ihmiset eivät saa tarpeenmukaista toimeentulon turvaansa, voi heidän tilanteensa entisestään pahentua ja aiheuttaa vakavampia seurauksia. Jo tehdyt esitykset, joista osa on jo toimeenpanossa (esim. työttömyysetuuden viiden päivän omavastuuajan poistaminen, palkan-saajan työssäoloehdon lyhentäminen sekä yrittäjien pääseminen työttömyysturvan piiriin) ovat oikean suuntaisia toimia, joilla pystytään turvamaan poikkeuksellisesta ja äkillisestä työttömyyden kasvusta aiheutuvaa ensisijaisen sosiaaliturvan tarvetta. Edelleen tulisi jatkaa ensisijaisen turvan varmistamista niiden kohderyhmien kohdalla, jotka eivät vielä ole jo tehtyjen toimien piirissä. Muutoksia tehtäessä on kuitenkin tarkasti pidettävä huoli siitä, että lakiesitysten laatu pysyy korkeana ja perustusten vakiintuneiden tulkintojen mukaisena poikkeusoloista huolimatta.

Lisäksi tulee myös varmistaa, että työttömyyskassat ja Kela pystyvät toimeenpanemaan ensisijaiset etuudet mahdollisimman joustavasti, mikä edellyttää myös toimeenpanoa joustavoittavia säädösmuutoksia. Työttömyyskassojen edellytykset ja resurssit pitää turvata ja sosiaalietuuksien maksamiskanavien pitää toimia, jotta lomautetut ja työttömäksi joutuvat saavat välittömästi tilanteeseensa apua. Kaikissa joustavoittamistoimissa pitäisi pyrkiä huomioimaan koko palveluketju siten, etteivät toiselle toimijalle tarjotut helpotukset lisää tai vaikeuta vastaavasti toisen toimijan työtä jossain toisessa käsittelyvaiheessa. On myös huomioitava, että nykyjärjestelmässä pullonkauloja hakemusten käsittelyssä voi muodostua myös jo TE-toimistoon, ennen kuin varsinaiseen etuusratkaisuun päästään, mistä syystä myös TE-toimistojen henkilöstöresurssit on turvattava siten, että aiemmin työttömiksi jääneiden oikeudet eivät vaarannu. Työttömyysturvan käsittelyä kokonaisuutena voisi nopeuttaa esimerkiksi se, että työnantajien toimittamat suppeat tiedot Tulorekisteriin maksetuista palkoista riittäisivät työttömyyskassoille etuuspäätöksien tekemisen pohjaksi. Lisäksi työttömäksi tai työtä vaille esimerkiksi lomautusten vuoksi jääneiden neuvonta- ja neuvontapalveluja sekä kanavia niiden saavuttamiseksi tulee vahvistaa. Asiakkaitten tulee suuri joukko ihmisiä, jotka mahdollisesti eivät koskaan aiemmin olleet työttöminä ja näin olleen heillä ei ole välttämättä tarkkaa tietoa työttömyyteen liittyvistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

J. Huovinen, A. Mäkinen
E. Lindberg, E. Vogt, M. Punakallio

Käytännössä on kuitenkin todennäköistä, että ensisijaisen sosiaaliturvan käsittelyyn on mahdotonta löytää riittävän nopeasti niin massiivista määrää uusia asiantuntevia ja osaavia käsittelijöitä, joita käsillä oleva kriisitilanne edellyttää. Tämä tarkoittaa väistämättä jonkinasteista ruuhkautumista ensisijaisten etuuksien käsittelyssä. Lisäksi perusturvan varaan putoaville ensisijainen sosiaaliturva ei välttämättä riitä kattamaan heidän välttämättömiä elinkustannuksiaan ainakaan kriisin pidetessä tai jos säästöjä ei ole kertynyt ensisijaista turvaa täydentämään. Tällöin niin Kelan myöntämän perustoimeentulotuen kuin kuntien täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen toimintakyky on säilytettävä ja varmistettava mukaan lukien kiireellisen tuen käsittely. Erittäin tärkeää on, että kaikille asiakkaille on tarjottava henkilökohtaisen asioinnin mahdollisuus sekä Kelassa että kunnissa.

Toimeentulotuen saamisen turvaaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kuntien ja Kelan välillä. Toimeentulotuen osalta on jo laajassa yhteistyössä pyritty etsimään helpotuksia, joilla pystytään yksinkertaistamaan käsittelyä sekä varmistamaan esimerkiksi sellaisten kohderyhmien tuen saanti, joilla normaalioloissa ei olisi oikeutta toimeentulotukeen. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut poikkeusajan linjauksista Kuntainfon 3/2020 31.3.2020. Lisäksi yhteistyötä tehdään säännöllisesti valtakunnallisissa ja paikallisissa verkostoissa hyvin aktiivisesti. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö, Kela ja Kuntaliitto seuraavat tilannetta säännöllisissä yhteistyöpalavereissa ja lisäksi Kuntaliitto koordinoi valtakunnallista kaikkien maakuntien alueet ja niiden kunnat tavoittavaa verkostoa, joka kokoontuu säännöllisesti parin viikon välein käsittelemään tilannetta. Paikallinen yhteistyö kuntien ja Kelan välillä on myös säännöllistä ja tiivistä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun kunnat ja Kela tapaavat kerran viikossa.

Pitkällä aikavälillä

Kriisi tulee vaikuttamaan työmarkkinoihin vielä pitkälle 2020-luvulle. Kriisin vaikutuksia pystytään parhaiten helpottamaan nuorimpien ikäluokkien osalta varmistamalla koulutusjärjestelmämme toimivuus sekä lasten, nuorten ja opiskelijoiden mahdollisuudet suoriutua koulutuksesta. Tämä edellyttää konkreettisia lisäpanostuksia koulutusjärjestelmäämme. Lisäksi opintoetusjärjestelmää olisi joustavoitettava, jotta esimerkiksi työn ja koulutuksen yhteensovittaminen olisi nykyistä yksinkertaisempaa ja sallivampaa sekä vähemmän riskialtista niille, joiden opinnot etenevät suunnitellusti ja jotka esimerkiksi tästä huolimatta eivät voi osallistua työmarkkinoille haluaamalla tavalla. Talouden rattaat olisi pystyttävä käynnistämään mahdollisimman nopeasti ja tämä edellyttää kaikkien kansalaisten aktiivista toimijuutta ja osallistumismahdollisuuksien lisäämistä.

Työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseksi ja kriisin vaikutuksen minimoimiseksi pelkkä sosiaaliturvan kattavuuteen panostaminen ei riitä, vaikka kokonaisuutena koko järjestelmämme kaipaa yksinkertaistamista ja työtulojen sekä sosiaaliturvan parempaa yhteensovittamista. Kriisin hellittäessä olisikin laajalla rintamalla otettava

J. Huovinen, A. Mäkinen
E. Lindberg, E. Vogt, M. Punakallio

käyttöön kaikki mahdolliset resurssit, joita työttömäksi jääneiden ihmisten työllistymistä tukevaan työhön on käytettävissä sekä tarvittaessa lisättävä niitä. Tämä tar-koittaisi esimerkiksi sitä, että kunnille suunnatut työllisyyskokeilut tulisi käynnistää mahdollisimman pian, mieluiten jo ennen vuoden 2021 alkua. Tällöin myös kuntien resurssit olisivat täysimääräisesti työllisyysneuvonhoidon käytössä, kun siellä olisi mahdollista konkreettisesti vaikuttaa ihmisten työllistymiseen nykyistä laajemmin väli-nein. Jo kriisin aikana on aloitettava rakenteellisten uudistusten valmistelu, jotta tu-levaisuudessa päästään 78 prosentin työllisyysasteeseen. Jatkossakin on tärkeää, että mahdollisimman monella toimeentulo tulee sosiaaliturvan sijaan työn tekemi-sestä.

Nykyisessä kriisissä on jo näyttäytynyt hyvin konkreettisesti se, miten tärkeä ja vält-tämätön sosiaaliturvauudistus on, jotta etuusjärjestelmämme kankeus ja rikkonaisuus pystyttäisiin poistamaan. Uudistus tulee käynnistää välittömästi ja mahdollisia uu-distettavia etuuksia olisi otettava kokeiluun jo esimerkiksi toimeenpantavien työllis-tyyskokeilujen rinnalla ja yhteydessä. Esimerkiksi kuntien sosiaalisen kuntoutuksen palvelujen aikana tulisi olla mahdollisuus ilman diagnoosia maksettaviin kuntoutu-setuuksiin vastaavasti kuin nuorille on jo avattu oikeus kuntoutusetuuteen ns. Nuotti-valmennuksen aikana ilman diagnoosia. Kaikkien kuntoutusta eri syistä tarvitsevien tulee olla yhdenvertaisia myös etuusjärjestelmän suhteen. Samalla tulisi pyrkiä etsi-mään pikaisesti ratkaisu kymmenille tuhansille sairaspäiväraha-työttömyysturva -kierteessä oleville, joiden työkyvyttömyyseläke on toistuvasti hylätty. Työttömyystur-vajärjestelmä tulisi varata ensisijaisesti niille, joilla on riittävä toiminta- ja työkyky vastata järjestelmän edellyttämään vastikkeellisuuteen. Kokonaisuutena uuden sosi-aaliturvajärjestelmän tulee mahdollistaa nykyistä paremmin työnteon ja sosiaalitur-van yhteensovittaminen ja tukea työllisyyttä, aktiivisuutta, ihmisen omatoimisuutta, yrittäjyyttä sekä elinikäistä oppimista ja osallisuutta. Paraskaan järjestelmä ei kuiten-kaan auta, mikäli työttömäksi jäävä tai pitkittyneeseen työttömyyteen ajautuva ei saa riittävää henkilökohtaista tukea työllistymistään tukemaan.

Miten koronapandemia vaikuttaa Suomen kansantalouteen ja sen jo tiedossa olleisiin haasteisiin, kuten huoltosuhde, kuntatalous, valtion velkaantuminen jne.?

Koronaviruksen laajeneminen maailmanlaajuisesti pandemiaksi on näkynyt osake- ja rahoitusmarkkinoilla, ja käyttöönotettujen rajoitustoimien laajuudella tulee olemaan odotettuakin rajumpia vaikutuksia palvelualoilla ympäri Eurooppaa. Välittömien vaikutusten suuruusluokka paljastuu tilastoista viiveellä, mutta on odotettavissa, että vaimenneen kysynnän aiheuttama kuoppa talouskasvuun on huomattava. Talouskasvu oli jo viime vuoden vaihteessa euroalueella ja Suomessa erittäin vaimeaa. Lisäksi vaimenneella kysynnällä on välillisesti vaikutuksia vientikysyntään, investointeihin ja työllisyyteen.

Talouskasvuun koronaviruksen vuoksi aiheutuvan kuopan syvyys riippuu pitkälti siitä, kuinka pitkään epidemiaan liittyvät rajoitustoimet ja epävarmuus kehityksen kulusta ympäri Eurooppaa jatkuvat. Vaikutukset ovat sitä vakavampia ja pitkäkestoisempia, mitä enemmän ne vaikuttavat kuluttajien luottamukseen, kysyntäkäyttäytymiseen ja investointeihin. Tuoreimmat suhdanne-ennusteet maailmantalouden ja Suomen kansantalouden kasvusta kuluvaan vuonna ovat synkkiä. Kansantalouden, julkisen talouden ja kansalaisten hyvinvoinnille vieläkin suurempi kysymys tulee olemaan se, miltä Suomen talouden kasvu näyttää ensi vuonna.

1. Koronapandemian vaikutus kuntatalouteen

Koronaviruspandemia ja sen torjumiseksi suoritettut toimet ovat vaikuttaneet kuntien tulorahoitukseen rajusti ja välittömästi. Kulutuskysynnän romahdus vaikuttaa nopeasti yritysten toimintaedellytyksiin ja edelleen tuotannontekijöiden kysyntään. Vaikutukset työn kysyntään ovat olleet välittömiä ja yritykset ovat reagoineet lomautuksin. Tällä on ollut suora vaikutus kunnallisverotuottoihin.

Myös yhteisöjen ennakkoerot ovat jo laskeneet jyrkästi kriisin seurauksena. Verohallinto on mahdollistanut yrityksille enakkoverojen alentamisen pelkän ilmoituksen perusteella ilman, että sitä varten tarvitsisi erikseen laatia välitilinpäätöstä.

Merkittävimmät vaikutukset taloudelliseen aktiviteettiin ja kuntien verotuloihin tulevat kuitenkin pidemmällä aikavälillä työllisyyden laskun ja työttömien määrän kasvun kautta. Kunnilta kysytyjen ensiarvioiden (Kuntaliitto tiedote 22.3.2020) ja Kuntaliiton huhtikuussa tehdyn veroennusteen mukaan kriisi tekee kuntien verotuloihin jopa miljardin euron loven vuonna 2020. Suhteellisesti eniten tippuu kuntien yhteisövero-

J. Huovinen, A. Mäkinen
E. Lindberg, E. Vogt, M. Punakallio

osuus, mutta euromääräisesti merkittävimmät taloudelliset vaikutukset tulevat kunnallisveron laskun kautta. Kuntakohtaisten vaikutusten suuruuteen ja ajoitukseen vaikuttaa se, mille toimialoille kriisi iskee voimakkaimmin. Kriisi pienentää myös kuntien ja kuntayhtymien maksutuloja kunnallisten palvelujen rajoittamisen kautta sekä elektiviisen hoidon lykkäämisen kautta.

Koronapandemialla on huomattavat vaikutukset myös kuntatalouden menokehitykseen. Joissakin toiminnoissa menoihin kohdistuu huomattava kasvupaine. Tyypillisesti koronapandemialla ajatellaan olevan suurin ja välittömin yhteys kuntien terveysmenoihin, mutta pandemian pysyessä hallinnassa sairaanhoitopiirin kustannuspaineita hillitsee kiireettömän hoidon siirtäminen. Toisaalta kiireettömän hoidon lykkääminen merkitsee paitsi sitä, että hoitojonot kasvavat niin myös sitä, että potilaiden vaivat pitkittyvät ja hankaloituvat.

Kuntaliiton sairaanhoitopiireille 3.4.2020 kohdistaman kyselyn mukaan sairaanhoitopiireille aiheutuu koronaepidemiasta noin 100 miljoonan euron lisälasku vuonna 2020. Seuraavana vuonna 2021 kustannukset nousevat vajaalla 500 miljoonalla eurolla.

<https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2020/sairaanhoitopiirit-arvioivat-koronaepidemiasta-satojen-miljoonien-eurojen>

Terveystoimen ohella on jäänyt varjoon se, että kuntien sosiaalipalveluissa, kuten esimerkiksi lastensuojelussa, kustannukset ovat jo nousseet kovaa vauhtia koronapandemian aiheuttamien poikkeusjärjestelyiden vuoksi. Kustannuksia ovat lisänneet esimerkiksi asioiden selvittelytyö ja kasvanut ohjeistaminen, henkilökunnan lisääntyneet sairauspoissaolot, karenssit, ongelmat saada sijaisia ja esimerkiksi lastensuojelun ja nuorisopalveluiden äkillinen painotus laitoshuollon suuntaan avohuollon palveluiden vähentyessä. Luonnollisesti palveluiden kysyntä on kasvanut nopeasti myös kotipalvelussa ja kotipalvelun tukipalveluissa.

Koronapandemialla on suoria talousvaikutuksia myös kunnan monille muille palvelu-aloille, kuten esimerkiksi joukkoliikenteen järjestämiseen ja opetus- ja kulttuuritoimeen. Tyypillistä näille toimille on, että palvelujen käyttäjämäärät vähenevät ja maksutuotot tippuvat. Samalla kuitenkin niiden kustannustasoa on vaikea sopeuttaa alaspäin. Etäopiskelun järjestäminen voi aiheuttaa jopa uusia kustannuksia laitteiden ja verkkoyhteyksien osalta. Kirjasto- ja kulttuurin paikkaan sidotun toiminnan keskeyttämisen osalta henkilöstökustannusten sekä ostopalvelukustannusten säästöt (kulttuuritapahtumat) ovat mahdollisia. Toisaalta kustannuksia näissäkin toiminnoissa lisäävät toimintojen siirtäminen verkkoon ml. striimaus-, e-aineistojen hankinnat sekä tekijänoikeuskorvausten lisääntyminen.

J. Huovinen, A. Mäkinen
E. Lindberg, E. Vogt, M. Punakallio

2. Kuntien velkaantuminen

Laajempien talousvaikutusten ohella on tarkasteltava kuntien rahoitusasemaa sekä investointitarpeita ja investointikykyä. Akuutti, mutta myös pidemmän aikavälin tilanne vaatii ensinnäkin kuntien maksuvalmiuden tarkastelua ja ylläpitoa. Lisäksi kunnilla on ollut jo ennen koronakriisiäkin merkittävät uusinvestointi- sekä korjausvelan hallinnan tarpeet.

Kunnat sinänsä pystyvät ylläpitämään rahoitustaan. Jos kuitenkin kuntien kuluvan vuoden tilikauden tulos painuu viime vuoden tasolle tai jopa sen alle, se käytännössä tarkoittaa, että kunnat joutuvat ottamaan velkaa myös päivittäisten toimintojen ylläpitämiseen. Kriisin hoito ei kuitenkaan saa tällä tavalla lisätä kuntien velkaa, sillä se on pois investoinneista. Lainanottotarve tulisi kyetä säästämään ja kohdistamaan investointeihin, jotka taas omalta osaltaan auttavat muiden sektorien ja koko kansantalouden elpymisessä. Tämä ei poista sitä, että myös investointeja tulee tarkastella kriittisesti.

Koronakriisin vaikutukset sekä monen kunnan jo nykyisellään vaikea tilanne aiheuttavat kuntataloudelle äärimmäisen haastavat kehitysnäkymät lähivuosina. Kuntatalouden kestävyysasteet eivät ole kadonneet - päinvastoin koronaepidemian hoito syventää niitä entisestään. Kunnat ovat erilaisia ja epidemia kohtelee kuntia eri tavalla. Siksi olisi tarpeen pohtia, tulisiko myös kuntatalouden kestävyyttä arvioida jopa yksittäisen kunnan tasolla.

Kuntien toiminta ei voi rakentua velanoton varaan. Niin kauan kuin kriisin lopputulemasta ei ole tietoa, myös kuntien rahoituksen ja velkaantumisen tilannetta on tarkasteltava jatkuvasti. Kriisin hoidon, kuntatalouden kestävyden, investointitarpeiden tasapainottamisen ja velkaantumisen näkökulmat merkitsevät, että koko paikallishallinnolle asetettavat rahoitusasematavoitteet on arvioitava uudelleen.

3. Koronapandemian vaikutus kuntatalouden tasapainoon

Kuntaliiton huhtikuussa tehdyn ensiarvion mukaan koronapandemia heikentää kuntataloutta vuonna 2020 noin 1,8 miljardia euroa. (liite1) Myös valtionvarainministeriö päätyi kehysriihessään arvioon, että koronakriisi heikentää kuntataloutta 1,6-2 miljardilla eurolla.

Hallitus on toisessa lisätalousarviossaan esittänyt kuntia tuettavaksi veronmaksamiseen ja viivekorkoon liittyvien lainsäädännöllisten ja menettelyllisten helpotusten

J. Huovinen, A. Mäkinen
E. Lindberg, E. Vogt, M. Punakallio

osalta. Se, miten kompensoidut määrät vastaavat todellisia verotulomenetyksiä tai maksujen siirtymiä riippuu siitä, kuinka paljon veronmaksujen lykkäämisiin lopulta turvaudutaan. Yksi merkittävä tekijä järjestelyjen houkuttelevuuden kannalta on sovellettavan viivekoron taso. Toisaalta tähän tukipakettiin ei sisälly verotulomuutokset yhteisöjen ennakoverojen osalta. Kunnille kompensoidut määrät peritään takaisin myöhemmin.

Hallitus päätti kehysriihessään 8.4.2020 tukea kuntia yli miljardilla eurolla koronakriisin vuoksi. Tuki on määräaikainen, ja se kohdistuu vuoteen 2020. Täsmällisiä summia tai tukikeinoja ei kuitenkaan vielä linjattu, vaan tilanne täsmentyy vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarviossa toukokuun lopussa. Hallitus jatkaa koronakriisin vaikutusten seuraamista tulevilla lisätalousarvioissa ja elokuun budjettiriihessä ja sitoutuu täydentämään vaikutusarvioiden tarkentuessa tarvittaessa kunnille suunnattua toimenpidekokonaisuutta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Liite

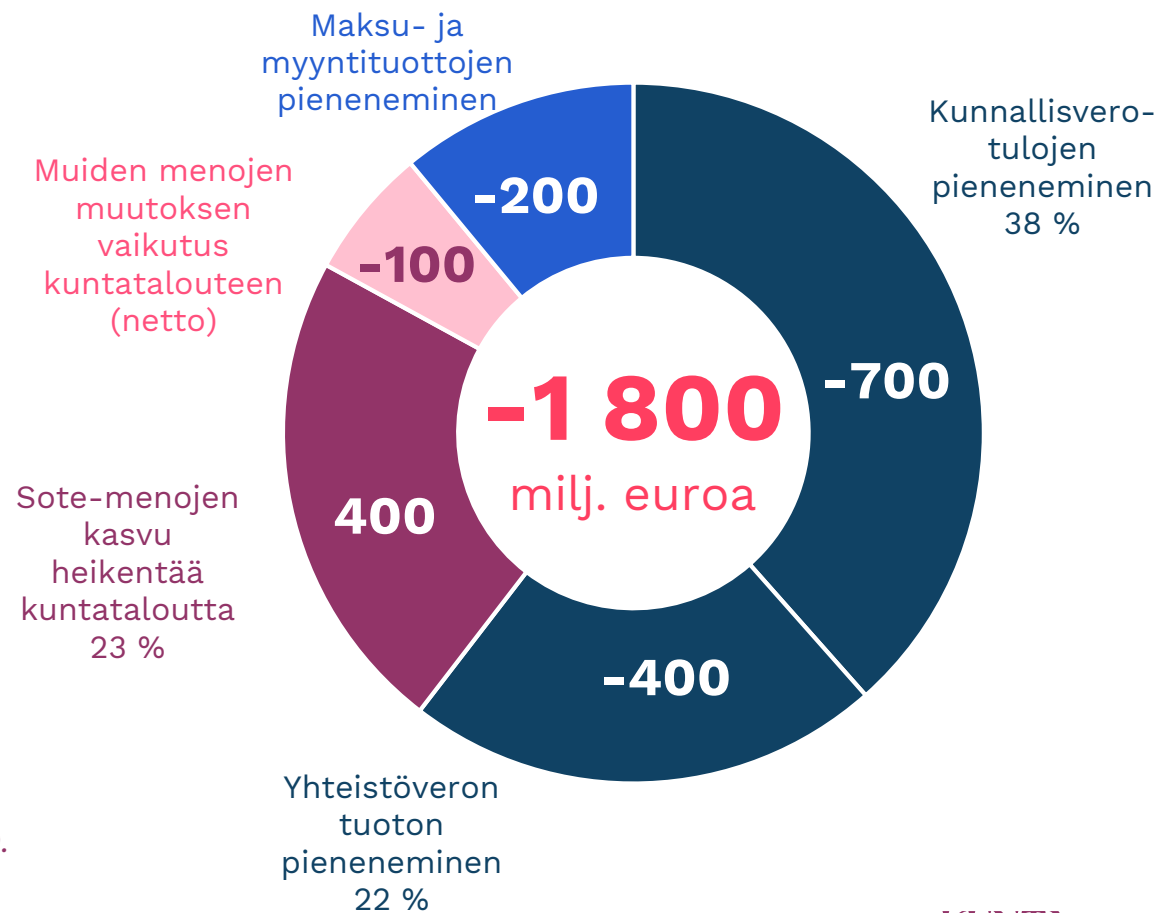
Koronavirusepidemian arvioidut talousvaikutukset

Koronavirusepidemialla vähintään **-1,8 miljardin euron vaikutus*** kuntatalouteen vuonna 2020

Koronavirusepidemian arvioidut talousvaikutukset

- **Kunnallis- ja yhteisöverotulot**** (yhteensä yli miljardi euroa)
- **Sote-menojen kasvu** yli 400+ miljoonaa euroa
- **Maksu- ja myyntituottojen** noin -200 miljoonaa euroa
- **Muut vaikutukset heikentävät kuntataloutta** yli -100 miljoonaa euroa

* Arvion pohjana kysely 24 suurimman kaupungin talousjohtajille (3/2020). Veroarviot pohjautuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon (3.4.).

** Verojen maksuyllekkäyksestä (2.4.) johtuva valtion verokompensaatio (550 milj. €) nettoutettu.